

ПВНЗ «Кіровоградський інститут державного та муніципального управління Класичного приватного університету»

Кафедра соціальної роботи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчально-методичної
та наукової роботи

Г. Ю. Шаркова

_____ вересня 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ СОЦІОЛОГІЇ

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 23 «Соціальна робота»

напрямок підготовки 231 «Соціальна робота»

форма навчання денна

(Шифр за ОПП ФПНЗЕ 4)

Кіровоград – 2016

Робоча програма «Історія та теорія соціології» для студентів спеціальності 231 Соціальна робота, 2016 року – ____ с.

Розробник: В. Д. Косенко – завідувач кафедри соціальної роботи, кандидат філософських наук.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціальної роботи
Протокол від 08 вересня 2016 року № 1

Завідувач кафедри _____ (В. Д. Косенко)
(підпис) (прізвище та ініціали)
08 вересня 2016 року

Схвалено Науково-методичною комісією ПВНЗ «Кіровоградський інститут державного та муніципального управління Класичного приватного університету»
Протокол від 08 вересня 2016 року № 1

08 вересня 2016 року Голова _____ Г. Ю. Шаркова

1. Опис навчальної дисципліни: «Історія та теорія соціології»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 23 «Соціальна робота» (шифр і назва)	<u>Нормативна</u>	
	Спеціальність 231 «Соціальна робота» (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): Соціальна робота	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		2016 – 2017 н. р.	
Індивідуальне(і) науково (навчально) - дослідне(і) завдання <i>Модуль 1. Історія становлення соціології</i> <i>Модуль 2. Особистість, соціальна група, соціальний інститут</i> <i>Модуль 3. Суспільство та принципи соціальної організації</i> <i>Модуль 4. Теорія соціологічних досліджень</i>		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість годин – 198 год.		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 8,38		32 год.	
	Практичні		
	32 год.		___ год.
	Семінарські		
	___ год.		___ год.
	Лабораторні		
	___ год.		___ год.
	Самостійна робота та індивідуальні завдання:		
134 год.		___ год.	
Вид контролю: екзамен			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:2,1

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

У навчальному курсі розглядаються питання про сутність соціології, її предмет та об'єкт пізнання, функції і структуру соціологічного знання, значення соціології для розв'язання проблем українського суспільства. Особлива увага приділяється вивченню основних етапів становлення та розвитку соціологічної науки, соціальним змінам, соціальним процесам.

Основна мета дисципліни полягає в тому, щоб сформувати у студентів стійкі уявлення про основи фахових знань про категорії, функції та напрями теоретичної соціології, про суспільство як соціальну систему, соціальні зв'язки і відносини, соціальні інститути та групи, способи їх організації, закономірності функціонування та розвитку.

Мета навчальної дисципліни: опанування сучасними методиками соціологічного аналізу суспільних відносин, знайомство студентів з науковими перспективами у галузі соціології.

Завдання навчальної дисципліни:

- набуття навичок організації та проведення соціологічних досліджень і практичного ефективного використання їх результатів;
- вивчення соціальної структури суспільства та основ соціальної поведінки;
- формування цілісного уявлення про специфіку, об'єкт і предмет соціологічного знання;
- вироблення знань про перспективи подальшого розвитку соціології.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

- поняття суспільства як соціальної реальності та цілісної системи;
- головні етапи культурно-історичного розвитку суспільства, механізми та форми соціальних змін;
- поняття особистості як суб'єкта соціальної дії та соціальних взаємодій;
- культурно-історичні типи соціальної нерівності та стратифікації;
- мати уявлення про горизонтальну і вертикальну соціальну мобільність;
- загальні проблеми стратифікації українського суспільства, причини нерівності, взаємини соціальних груп, спільнот;
- основні етапи проведення та методи соціологічного дослідження.

Вміти:

- об'єктивно, на наукових засадах, визначати місце та роль соціології в системі соціогуманітарних наук;
- визначати своє місце в соціальній структурі суспільства, а також соціальні ролі, які виконує людина в житті;
- використовувати отримані теоретичні знання для оцінки конкретних ситуацій, що виникають у повсякденному житті;
- передбачати можливі наслідки різноманітних життєвих ситуацій;
- формувати у себе соціологічну культуру.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історія становлення соціології

Тема 1. Предметне поле соціології

Предметне поле соціології. Функції і завдання соціології. Рівні соціологічного аналізу.

Структура соціології. Соціологія в системі соціального знання.

Тема 2. Історія становлення та розвитку соціологічної думки

Протосоціологія. Соціологія XIX ст. - поч. XX ст.

Сучасні соціологічні теорії. Вітчизняна соціологія.

Змістовий модуль 2. Особистість, соціальна група, соціальний інститут

Тема 3. Особистість та суспільне життя

Особистість у соціології. Структура особистості...

Соціологічні теорії особистості. Соціалізація особистості.

Тема 4. Соціологічний аналіз девіації

Девіація як соціальне явище. Соціологічні теорії девіації.

Норма та девіація. Девіантна поведінка: причини та наслідки.

Тема 5. Соціальна група і міжособова взаємодія

Соціальна група з погляду соціології. Класифікація соціальних груп.

Структурні складові соціальної групи. Концептуальні основи міжособової взаємодії.

Соціологічні теорії міжособової взаємодії. Соціальні ефекти міжособової взаємодії.

Тема 6. Соціальні інститути та організації

Сутність соціального інституту.

Функції та дисфункції соціальних інститутів. Види соціальних інститутів.

Змістовий модуль 3. Суспільство та принципи соціальної організації

Тема 7. Соціальна організація: поняття та сутність

Типологія організацій. Моделі організації.

Бюрократична та демократична організації.

Тема 8. Суспільство та його соціальна структура

Суспільство: сутність і типологія. Соціальна структура суспільства. Соціальна стратифікація.

Сучасні концепції стратифікації. Проблематика середнього класу. Соціальна мобільність у сучасному суспільстві.

Тема 9. Соціальні зміни та конфлікти

Соціальна зміна: сутність та різновиди. Соціальна трансформація і глобалізація як індикатори змін.

Конфлікт як джерело соціальних змін. Типологія конфліктів.

Теорії конфлікту в соціології. Структурні складові, причини та динаміка конфлікту. Управління конфліктом.

Тема 10. Культура та ментальність

Поняття культури. Основні складові культури.

Форми та види культури. Ментальність та її сутність.

Змістовий модуль 4. Теорія соціологічних досліджень

Тема 11. Методологія соціологічних досліджень

Методологія соціологічного дослідження.

Спостереження та експеримент у соціології. Методи дослідження суспільних процесів.

Тема 12. Методи соціологічних досліджень

Класифікація основних методів соціологічних досліджень.

Методи вивчення особистості. Методи діагностики внутрішньогрупових процесів. Опрацювання та аналіз соціальної інформації.

4. Структура навчальної дисципліни: «Історія та теорія соціології»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	п	лаб	інд. та с.р.		л	с	п	лаб	інд. та с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Історія становлення соціології												
Тема 1. Предметне поле соціології	16	2		2		12						
Тема 2. Історія становлення та розвитку соціологічної думки	20	4		4		12						
Разом за змістовим модулем 1	36	6		6		24						
Змістовий модуль 2. Особистість, соціальна група, соціальний інститут												
Тема 3. Особистість та суспільне життя	16	2		2		12						
Тема 4. Соціологічний аналіз девіації	10	2		2		6						
Тема 5. Соціальна група та міжособова взаємодія	12	2		2		8						
Тема 6. Соціальні інститути та організації	20	4		4		12						
Разом за змістовим модулем 2	58	12		12		38						
Змістовий модуль 3. Суспільство та принципи соціальної організації												
Тема 7. Соціальна організація: поняття та сутність	16	2		2		12						
Тема 8. Суспільство та його соціальна структура	16	2		2		12						
Тема 9. Соціальні зміни та конфлікти	16	2		2		12						
Тема 10. Культура та ментальність	16	2		2		12						
Разом за змістовим модулем 3	64	8		8		48						
Змістовий модуль 4. Теорія соціологічних досліджень												
Тема 11. Методологія соціологічних досліджень	20	4		4		12						
Тема 12. Методи соціологічних досліджень	20	4		4		12						
Разом за змістовим модулем 4	40	8		8		24						
Усього годин	198	32		32		134						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Тема заняття	Кількість годин
1.	Предметне поле соціології	2
2.	Історія становлення та розвитку соціологічної думки	4
3.	Особистість та суспільне життя	4
4.	Соціологічний аналіз девіації	4
5.	Соціальна група та міжособова взаємодія	4
6.	Соціальні інститути та організації	2
7.	Соціальна організація: поняття та сутність	4
8.	Суспільство та його соціальна структура	2
9.	Соціальні зміни та конфлікти	2
10.	Культура та ментальність	2
11.	Методологія соціологічних досліджень	4
12.	Методи соціологічних досліджень	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Предметне поле соціології	12
2.	Історія становлення та розвитку соціологічної думки	12
3.	Особистість та суспільне життя	12
4.	Соціологічний аналіз девіації	6
5.	Соціальна група та міжособова взаємодія	8
6.	Соціальні інститути та організації	12
7.	Соціальна організація: поняття та сутність	12
8.	Суспільство та його соціальна структура	12
9.	Соціальні зміни та конфлікти	12
10.	Культура та ментальність	12
11.	Методологія соціологічних досліджень	12
12.	Методи соціологічних досліджень	12

7. Індивідуальні завдання

Види індивідуальних науково(навчально)-дослідницьких завдань:

- підготовка статті до друку;
- виступ на наукових конференціях (друковані тези);
- участь у інтернет-конференціях;
- участь у студентських олімпіадах;
- конспект з теми (модуля) за заданим або власно розробленим студентом планом;
- презентація з теми (модуля) або вузької проблематики;
- розв'язування та складання практичних, ситуативних задач різного рівня з теми, модуля або курсу;
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, історичні розвідки тощо;
- розроблення навчальних та діагностичних тестових завдань;
- написання есе, творчих завдань тощо.

8. Методи навчання

Лекція (проблемна, лекція-конференція тощо); семінарські заняття (семінари-диспути, дебати та ін.); практичні заняття (ділові та рольові ігри, моделювання ситуацій тощо); консультації (групові, індивідуальні, дистанційні).

9. Методи контролю

Контроль знань з курсу «Історія та теорія соціології» здійснюється за кредитно-модульною системою. Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою.

Основними функціями оцінювання навчальних досягнень студентів вважаємо такі: контролююча, навчальна, діагностична, виховна. Це й визначає індивідуальні якості студента та його рейтинг. Відповідно до кредитної системи, що передбачає облік трудомісткості навчально-пізнавальної роботи студентів у кредитах, використовуємо схему накопичення оцінок-балів, як системи оцінювання.

Успішність студентів оцінюється за результатами поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль рівня знань здійснюється шляхом проведення тестувань, написання та перевірки творчих письмових завдань, усного опитування.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться під час останнього модуля та екзамену.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студентів відбувається на підставі наступних критеріїв:

- 1) Правильність відповідей (правильне, достатньо глибоке викладення теоретичних понять курсу).
- 2) Рівень усвідомлення матеріалу курсу та самостійність суджень.
- 3) Новизна навчальної інформації, рівень використання наукових (теоретичних) знань).
- 5) Вміння використовувати засвоєні теоретичні положення на практиці.

Відповідь студента оцінюється і за формою, тобто з точки зору логічності, чіткості, виразності викладу навчального матеріалу.

«ВІДМІННО» ставиться студенту тоді, коли його відповідь бездоганна за змістом, формою, обсягом. Це означає, що студент у повній мірі з програмою засвоїв навчальний матеріал, викладений на лекціях, в підручниках, володіє знаннями, на екзамені та практичних заняттях дає чіткі відповіді на поставлені запитання, а також при рішенні завдань показує знання не лише основної, але і додаткової літератури, нормативних джерел наводить власні судження, робить висновки, використовує знання з суміжних, галузевих дисциплін, вміє пов'язати вивчений матеріал з реальною дійсністю і легко використовує його для рішення практичних завдань. Мова студента повинна бути логічно обґрунтована і граматично правильна.

«ДОБРЕ» передбачає також високий рівень знань і вмінь. При цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності. Можливе слабке знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять або категорій, невеликі помилки у мові і стилі викладу.

«ЗАДОВІЛЬНО» передбачає наявність знань лише основного матеріалу; студент відповідає по суті питання і в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь не повна, нечітка, містить неточності, дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладу матеріалу, відчуває труднощі, застосовуючи знання при рішенні практичних задач.

«НЕЗАДОВІЛЬНО» ставиться, коли студент не знає значної частини матеріалу курсу, допускає суттєві помилки при висвітленні основних питань, при формулюванні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, не може провести зв'язок між теоретичним матеріалом і сучасною дійсністю, не може правильно вирішити конкретну задачу, зорієнтуватись в конкретній ситуації, робить велику кількість помилок в усній відповіді.

Поточне тестування та самостійна робота													Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3				Змістовий модуль 4		Екзамен	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	10	
5	10	5	5	10	10	5	5	10	10	5	10		

З метою перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної шкали оцінювання в традиційну 4-бальну шкалу та європейську шкалу ECTS використовується такий порядок:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД) «Історія та теорія соціології» – пакет навчально-методичних матеріалів: плани семінарських, практичних занять і методичні вказівки до них, питання для самоконтролю, до модульного контролю, екзамену, завдання для самостійної та індивідуальної науково-дослідницької роботи.

12. Рекомендована література

Базова література

1. Дворецька Г.В. Соціологія: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2002. – 472 с.
2. Култаєва М.Д., Навроцький О.І., Шеремет І.І. Європейська теоретична соціологія ХХ-ХХІ століття: навч. посібник для студ. ВНЗ. – Х., 2008. – 328 с.
3. Лукашевич М.П., Туленков М.В., Яковенко Ю.І. Соціологія: основи загальної, спеціальних і галузевих теорій: підручник. - К.: Каравела, 2008. - 544 с.
4. Практикум з соціології: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / За ред. В.М.Пічі. – Львів, 2004.
5. Перегуда Є.В. Соціологія: навчальний посібник / Є.В. Перегуда та ін. – П26 К.: КНУБА, 2012. – 140 с
6. Соціологія: підручник / за ред. В.Г. Городяненка. – К.: Видавничий центр «Академія», 2008. – С. 9-21.
7. Соціологія: Підручник / 3-тє вид., стереотипне. За ред. В.М. Пічі. – Львів: «Новий світ-2000», 2007. – 280 с.
8. Соціологія: Підручник / За ред. В.Г. Городяненка. – 2-ге вид., перероб., доп. – К.: Видавничий центр «Академія», 2005. – 559 с.
9. Соціологія: Навчальний посібник / За ред. С.О. Макєєва. – 3-тє вид., стер. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2005. – 455 с.
10. Соціологія: навч. посіб. / За редакцією Макєєва С.О. – 4-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 566 с.
11. Сірий Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії: Навчальний посібник. – Вид. 2-ге. К.: Атіка, 2007. – 480 с.
12. Соціологічна енциклопедія / Ред. кол.: Астахова В.І., Бакіров В.С., Городяненко В.Г. (уклад.) та ін. – К.: Академвидав, 2008. – 456 с.
13. Теоретическая социология .Антология: В 2ч – М.,2002.
14. Танчин І.З. Соціологія: Навчальний посібник. – 2-ге вид., переробл. і доп. – К.: Знання, 2007. – 351 с.
15. Танчин І.З. Соціологія : навчальний посібник. – 3-тє вид., переробл. і доп. – К.: Знання, 2008. – 351 с.
16. Черниш Н.Й. Соціологія: підручник за рейтингово-модульною системою навчання / Н.Й. Черниш. – 5-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2009. – С. 18-35.

Додаткова література

1. Городяненко В.Г. Соціологічний практикум. – К.: Академія, 1999. – 160 с.
2. Громов И.А. и др. Западная социология. – СПб.: Ольга, 1997.– 372 с.
3. Дворецька Г.В. Соціологія: Навч. посібник. Вид. 2, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2002. – 472 с.
4. Классовое общество. Теория и эмпирические реалии. – К.: Институт социологии НАН Украины, 2003. – 258 с.
5. Костенко Н., Иванов В. Досвід контент-аналізу: Моделі та практики: монографія. – К.: Центр вільної преси, 2003. – 200 с.
6. Панина Н.В. Технологія соціологічного дослідження (курс лекцій). – К.: Ін-т соціології НАН України, 2001.– 277 с.
7. Современная западная социология: теории, традиции, перспективы. – СПб.: Нотабене, 1992. – 445 с.
8. Сорокин П.А. Человек. Цивилизация. Общество. – М.: Политиздат, 1992.–543 с.
9. Спеціальні та галузеві соціології. – К.: Каравела, 2003. – 304 с.
10. Социология: Учебное пособие. – Днепропетровск: ГМАУ, 1998. – 125 с.
11. Соціологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Академія, 2002. – 560 с.
12. Українське суспільство – 2003. Соціологічний моніторинг. – К.: Інститут соціології НАН України, 2003. – 684 с.
13. Фролов С.С. Социология: Пособие для высших учебных заведений. – М.: Логос, 1996. – 360 с.
14. Харчева В. Основы социологии. Пособие для студентов. – М.: Логос, 1999. – 302 с.
15. Человек и общество. Хрестоматия. – К.: Ін-т социологи НАН Украины, 1999. – 272 с.